

Doporučení ESPGHAN stran sledování celiakie u dětí

MUDr. Nabil El-Lababidi

Centrum dětské gastroenterologie, hepatologie a výživy, Klinika pediatrie a dědičných poruch metabolismu VFN a 1. LF UK, Praha

Díky doporučeným postupům ESPGHAN (European Society for Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition – Evropská společnost pro dětskou gastroenterologii, hepatologii a výživu) je stanovení diagnózy celiakie (CD) u dětských pacientů jednoznačné. Stran dalšího sledování těchto dětí panovala značná neshoda. V roce 2022 publikovala ESPGHAN oficiální stanovisko ohledně dalšího sledování dětí s CD klinicky i laboratorně. Toto stanovisko se vyjadřuje i ke kontroverzním tématům jako potenciální a refrakterní celiakie. Implementace těchto publikovaných postupů do klinické praxe by měla vést ke zlepšení péče o dětské pacienty s CD.

Klíčová slova: celiakie, bezlepková dieta, adherence, sérologie celiakie, refrakterní celiakie, potenciální celiakie.

ESPGHAN recommendations for paediatric coeliac disease follow-up

Thanks to the ESPGHAN (European Society for Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition) guidelines, the ideal approach to establishing the diagnosis of coeliac disease (CD) in children is clear. However, uncertainty in further follow-up of these children was present. In 2022, ESPGHAN published a position paper regarding further clinical and laboratory follow-up of children with CD. This position paper expresses its opinion regarding even controversial topics such as refractory and potential CD. Implementation of these published recommendations into clinical practice should lead to improvement in the care of paediatric CD patients.

Key words: coeliac disease, gluten-free diet, adherence, coeliac disease serology, refractory coeliac disease, potential coeliac disease.

Úvod

Celiakie (CD) je imunitně mediované systémové onemocnění vyvolané lepkem a příbuznými prolaminami u geneticky predisponovaných jedinců (1). Toto onemocnění je charakterizované přítomností různých kombinací klinických manifestací závislých na přísunu lepku, specifických protilátek detekovatelných při CD, pozitivitu HLA typizace znaků asociovaných s CD a enteropatie (1).

V roce 2012 prodělala diagnostika celiakie v Evropských podmínkách pod taktovkou ESPGHAN (European Society for Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition – Evropská společnost pro dětskou gastroenterologii, hepatologii a výživu) revoluční změnu

uvvedním konceptu tzv. non-biopsy diagnostického postupu, který umožňuje, při splnění přísných podmínek, stanovení diagnózy CD bez nutnosti enterobiopické verifikace onemocnění (1). Další změna nastala v roce 2020, kdy pod vlivem nových vědeckých poznatků, došlo k revizi doporučených postupů ESPGHAN a ke zjednodušení non-biopsy diagnostických kritérií (2).

Zatímco postup ve stanovení CD je minimálně v evropských podmínkách jasný, jednoznačné doporučení stran sledování dětských pacientů po stanovení diagnózy citelně chybělo (3). Mezeru ve znalostech doplnila v roce 2022 ESPGHAN vydáním oficiálního stanoviska (3), které je shrnuto v následujícím

textu. Účelem článku není náhrada stanoviska ESPGHAN, ale představení základních bodů v přehledné podobě.

Přehled základních bodů stanoviska ESPGHAN ohledně sledování dětských pacientů s CD (3):

- Dětský pacient by měl být dispenzarizován po stanovení diagnózy CD. Účelem pravidelných kontrol je sledování zlepšování příznaků po nasazení bezlepkové diety (GFD – gluten-free diet). Při jejich přetrvávání po dostatečně dlouhé době od nasazení GFD je nutné zvážení přítomnosti skrytých zdrojů lepku ve stravě dítěte a diferenciatně diagnostická rozvaha jiné možné příčiny obtíží. Kontroly také slouží

MUDr. Nabil El-Lababidi, nabil.el-lababidi@vfn.cz
Centrum dětské gastroenterologie, hepatologie a výživy,
Klinika pediatrie a dědičných poruch metabolismu VFN a 1. LF UK, Praha

Cit. zkr: *Pediatr. praxi.* 2023;24(2):95-97

Článek přijat redakcí: 26. 1. 2023

Článek přijat k publikaci: 18. 2. 2023